

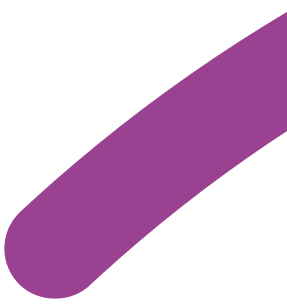

Aansprakelijkheid POH-GGZ

Regelmatig komen vragen binnen bij de ROS'en over de aansprakelijkheid van de praktijkondersteuner geestelijke gezondheidszorg bij de huisarts (POH-GGZ). In dit informatieblad van het ROS-netwerk staat de situatie op basis van inzichten op de praktijk van het moment. Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.

Er zijn vijf tips toegevoegd die eerder zijn benoemd in het Tijdschrift voor Geneeskunde. Het opvolgen van deze tips kan bijdragen aan meer duidelijkheid omtrent de taakverdeling in de huisartspraktijk en de wederzijdse verwachtingen tussen de huisarts en de POH-GGZ.

Inleiding

Bij wie de aansprakelijkheid ligt voor het handelen van een POH-GGZ is per geval afhankelijk van de omstandigheden. Pas bij het analyseren van een casus kan worden geconcludeerd of de aansprakelijkheid ligt bij de POH, de huisarts of misschien bij beiden. Wel zijn er in dit kader enkele algemene opmerkingen te maken, waarbij ervan wordt uitgegaan dat de POH-GGZ geen voorbehouden handelingen uitvoert en niet valt onder de Wet BIG.

Verhouding praktijkondersteuner - huisarts

- Over het algemeen gesproken is de huisarts verantwoordelijk voor de kwaliteit en de veiligheid van het handelen van de praktijkondersteuners en is het voorts de verantwoordelijkheid van de huisarts om een goede werkverdeling met de ondersteuner af te spreken. Het is de huisarts die een geneeskundige behandelingsovereenkomst met de patiënt aangaat en niet de POH. De POH verricht zijn werkzaamheden in het kader van de geneeskundige behandelingsovereenkomst dan ook namens de huisarts.
- De huisarts valt onder het tuchtrecht, in tegenstelling tot de POH-GGZ. Waar de huisarts dus tuchtrechtelijk aansprakelijk kan worden gesteld, kan een POH niet tuchtrechtelijk aansprakelijk worden gesteld. Volledigheidshalve dient hierbij te worden opgemerkt dat op 7 november 2011 een wettelijke regeling in werking is getreden die de Wet BIG bij wijze van experiment heeft aangepast. Door deze aanpassing wordt het mogelijk om bepaalde categorieën beroepsbeoefenaren bij algemene maatregel van bestuur (AMvB) voor een bepaalde periode zelfstandig bevoegd te verklaren tot het indiceren en verrichten van in de desbetreffende maatregel aangewezen handelingen. Deze beroepsbeoefenaren zijn dan vervolgens eveneens onderworpen aan het tuchtrecht. Tot op heden geldt het voorgaande slechts voor de 'nurse practitioner' en de 'physician assistant'. Het zou overigens zo maar kunnen dat praktijkondersteuners in de toekomst wel onder de werking van het tuchtrecht komen te vallen.
- Dat een POH tot op heden niet tuchtrechtelijk aansprakelijk kan worden gesteld betekent niet dat de POH helemaal niet aansprakelijk kan worden gesteld voor zijn handelen. Een POH kan bijvoorbeeld civielrechtelijk aansprakelijk worden gesteld. Wanneer dit kan is afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Bij de beoordeling hiervan is onder meer van belang: de rechtsrelatie op grond waarvan de POH voor de huisarts werkzaam is, de specifieke invulling van de overeenkomst op grond waarvan de POH werkzaamheden voor de huisarts verricht, de door de huisarts gegeven instructies, het toezicht, de mogelijkheid tot overleg en de kwaliteit van de aantekeningen in het patiëntendossier.

Rechtsrelatie POH - Huisarts

- In veel gevallen is een POH in dienst van de huisarts. De POH kan echter ook als gedetacheerde werkzaamheden verrichten voor de huisarts. Achtereenvolgens kan de POH aldus op grond van een arbeidsovereenkomst of een detacheringsovereenkomst werkzaam zijn voor de huisarts. Hieronder worden beide rechtsrelaties nader uiteengezet en wordt eveneens ingegaan op de bij deze relaties behorende regeling van aansprakelijkheid.

a. Arbeidsovereenkomst

- De POH kan op grond van een arbeidsovereenkomst als werknemer van de huisarts werkzaamheden verrichten. Wanneer een POH als werknemer van de huisarts door zijn doen of laten schade toebrengt aan een patiënt, zal de patiënt doorgaans niet de POH, maar de huisarts in zijn hoedanigheid van werkgever aanspreken. Zodra de huisarts voor de uitvoering van de geneeskundige behandelingsovereenkomst met de patiënt gebruik maakt van de hulp van andere personen zoals de POH - de zogenaamde hulppersonen - dan is de huisarts op grond van artikel 6:76 BW voor het gedrag van deze hulppersonen aansprakelijk op gelijke wijze als dat hij voor eigen gedragingen aansprakelijk is.

- Eveneens is de huisarts als werkgever op grond van artikel 6:170 BW tegenover derden (de patiënten) aansprakelijk voor fouten van zijn ondergeschikten wanneer een verband bestaat tussen de daad en de taak van die werknemer. Voor deze aansprakelijkheid dient wel te worden aangetoond dat de kans op de fout is vergroot door de taak van de werknemer en dat de werkgever zeggenschap had over de gedragingen waarbij die fout werd gemaakt.
- Na de vraag wie door de patiënt voor de schade kan worden aangesproken, kan de vraag worden gesteld wie deze schade uiteindelijk dient te dragen. In beginsel komt de schadevergoeding volledig voor rekening van de werkgever, tenzij de werknemer de schade door opzet of bewuste roekeloosheid heeft veroorzaakt, zie artikel 7:661 BW.

b. Detacheringsovereenkomst

- De POH kan ook op grond van een detacheringsovereenkomst werkzaam zijn voor de huisarts. Een detacheringsovereenkomst is een bijzondere vorm van de arbeidsovereenkomst. Ook voor een gedetacheerde POH geldt dat deze als hulppersoon werkzaamheden voor de huisarts verricht waardoor het gestelde in de artikelen 6:76 en 6:170 BW van toepassing is ten aanzien van de aansprakelijkheid voor schade.

Eigen schuld

- Wanneer de derde, de patiënt, zelf ook schuld heeft ten aanzien van het ontstaan van de schade, dan kan deze eigen schuld ertoe leiden dat de schadevergoeding niet of slechts gedeeltelijk wordt toegewezen. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn wanneer een patiënt nalaat geneesmiddelen (op tijd) in te nemen ten gevolge waarvan gezondheidsschade ontstaat.

Slot

Op voorhand is dus moeilijk te zeggen wanneer een POH wel of niet aansprakelijk is voor schade bij een derde. Allereerst hangt het antwoord op deze vraag af van de rechtsrelatie tussen de huisarts en de POH. Voorts is de aansprakelijkheid eveneens afhankelijk van de specifieke inhoud van de desbetreffende overeenkomst tussen POH en huisarts en zijn tevens individuele afspraken tussen huisarts en POH van belang.

Tips

Om desalniettemin een aantal handvatten te kunnen bieden voor de praktijk, staat hieronder een aantal tips. Het is raadzaam deze op te volgen. Weliswaar sluit opvolging van deze tips aansprakelijkheid van zowel de huisarts als de POH niet uit, maar opvolging kan wel bijdragen aan meer duidelijkheid omtrent de taakverdeling en wederzijdse verwachtingen.

Wanneer deze tips in de praktijk worden opgevolgd is het voor zowel de huisarts als de POH duidelijker wat nu precies van beide partijen wordt verwacht. Wanneer deze verwachtingen op voorhand helder zijn is het vervolgens in de praktijk achteraf een stuk makkelijker om vast te stellen wie op welk moment anders had dienen te handelen. Desalniettemin hangt het van de concrete omstandigheden af wie daadwerkelijk aansprakelijk kan worden gesteld wanneer schade bij de derde is ontstaan.

Tips:

1. Stem de taak af op de bekwaamheid

Dit houdt in dat de taken en de verantwoordelijkheden van een ondersteuner moeten overeenkomen met de opleiding en ondersteuning van de ondersteuner. Hierin hebben ondersteuners ook een verantwoordelijkheid om eventuele grenzen aan te geven.

2. Maak goede afspraken over de taakverdeling

Het maken van duidelijke afspraken over de verantwoordelijkheid van de ondersteuner en de omvang en de grenzen van de taken. Duidelijk moet worden wat wel en niet tot de taken van de ondersteuner behoort.

3. Mogelijkheden tot raadpleging huisarts

Maak ook duidelijk afspraken over het kunnen raadplegen van de huisarts en wanneer de huisarts dient te worden geraadpleegd.

4. Garandeer dossiervorming

Er moeten goede afspraken worden gemaakt over de dossiervoering binnen een praktijk zodat een ieder op de hoogte is van elkaars bevindingen en activiteiten.

5. De huisarts houdt regie

De huisarts dient de praktijkvoering zodanig in te richten dat er sprake is van een goede regie en een goed overzicht over het zorgproces.

Legemaate, J, Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde 7 juni 2008 (152(23)), Ondersteuning in de huisartspraktijk: juridische aspecten, p. 1309-1312

Informatie

Documentatie en contactgegevens over de ROS'en zie: www.ROS-netwerk.nl
De ROS'en zijn lid van de LVG.